

رابطه بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به اینترنت و SMS) و وضعیت آموزشی و روانی دانش آموزان

رمضان حسن زاده^۱، محمد صالحی^۲، علیرضا رضایی کیاسری^۳

(۱) دانشیار. عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

(۲) استادیار. عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نکاء

(۳) کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی

* نویسنده مسؤل: rhassanzadehd@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۸۹/۴/۲۷ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۸۹/۵/۱۹ تاریخ پذیرش مقاله ۸۹/۹/۶

چکیده

برای دو متغیر استفاده افراطی از پیامک و احساس تنهایی هم رابطه معنادار وجود داشت. میزان استفاده افراطی از اینترنت در دختران بیشتر از پسران می باشد. و همچنین میزان استفاده افراطی از پیامک در دختران بیشتر از پسران می باشد. بین هر یک از مؤلفه های پیامک (واکنش هیجانی، ادراک استفاده افراطی، حفظ روابط) و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود داشته و بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به SMS) و احساس تنهایی هم رابطه وجود دارد.

کلید واژه گان: اعتیاد به اینترنت، احساس تنهایی، پیشرفت تحصیلی، اعتیاد به پیامک.

هدف این تحقیق بررسی رابطه بین استفاده افراطی از تکنولوژی ها و وضعیت آموزشی و روانی است. در این تحقیق از روش تحقیق همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری، کلیه دانش آموزان دوره دبیرستان استان مازندران در سال ۱۳۸۸ به تعداد ۱۶۱۵۳ بودند. نمونه آماری هم از طریق جدول مورگان ۳۷۵ نفر دانش آموز دبیرستانی به شیوه تصادفی خوشه ای انتخاب شدند و برای گردآوری اطلاعات از مطالعات کتابخانه ای و پرسشنامه استاندارد، استفاده شده است. دانش آموزان به سه مقیاس آزمون اعتیاد به اینترنت، احساس تنهایی و پیامک پاسخ دادند. یافته های تحلیل شده نشان دادند که: بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد. و همچنین بین دو متغیر استفاده افراطی از پیامک و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد. اما بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و احساس تنهایی رابطه معنادار وجود داشت.

مقدمه

انجام پروژه های چند رسانه ای، و کمک به در یافت مهارت های اساسی (لاودن، ۱۳۸۵). عصر جدید را عصر انقلاب در ارتباطات نیز نامیده اند و روشن ترین نشانه ی این قرن، انفجار اطلاعات است. اما آیا این انفجار، لزوماً در بردارنده ی انرژی مثبت و بالنده برای رشد و تعالی انسان است و یا حاوی سموم خطرناک و تخریب گر؟ پاسخ به این سؤال، به نوع کاربرد این انرژی و مدیریت تصرف و بهره برداری آن توسط کاربران مختلف، با انگیزه ها و جهت گیری های متفاوت بستگی دارد. مثلاً اینترنت به عنوان یک پدیده جهان شمول، امکان و فرصتی برای کاربران فراهم می کند که بتوانند تمام اطلاعات و خدمات مورد نیاز خود را هر زمان، هر کجا و به هر میزان که بخواهند، دریافت کنند. یا امروزه در خانه ها، خیابان ها، مدارس، محیط های دانشجویی، اماکن عمومی، مغازه ها، ادارات و همه جا افرادی را می بینیم که گوشی تلفن همراه در دست، مدت های طولانی را با آن مشغول اند. و گاه این اشتغال چنان به افراط می کشد که توجه دیگران را جلب می کند. با توجه به آمار و ارقام با گذشت زمان استفاده از این وسایل رو به ازدیاد است، بطوری که تعداد کودکان ۱۷-۲ سال که کامپیوتر را در منزل استفاده می کنند از ۴۸ درصد در سال ۱۹۹۶ به ۷۰ درصد در سال ۲۰۰۰ صعود کرده است. استفاده از اینترنت نیز از ۱۵ درصد به ۵۲ درصد در این دوره ۵ ساله افزایش پیدا کرده است. سرعت انتشار اینترنت ۹ برابر سریع تر از رادیو، ۴ برابر سریع تر از کامپیوترهای شخصی و سه برابر سریع تر از تلویزیون بوده است. و از نظر مقدار زمان استفاده هم جای تأمل دارد. چون بررسی های آماری در سال ۲۰۰۰

استفاده از فن آوری و تکنولوژی های نوین یکی از جلوه های آشکار دنیای پیش روست. اینترنت نیز به عنوان یکی از ابعاد نوپای این فن آوری های جدید جهان معاصر، نقش به سزایی در تغییر و تحول زندگی افراد جامعه دارد. اینترنت توانسته با ورود خود به سرعت به یکی از ابزار لازم زندگی تبدیل شود. تا جایی که حذف آن از امور روزمره زندگی امری اجتناب ناپذیر است (فرشاد، ۱۳۸۸). امروزه با گسترش شبکه جهانی اینترنت تبادل اطلاعات و روز آمد بودن آنها ابعاد گسترده تری یافته است. به طوری که همه افراد با هر شغل و تخصصی و هر میزان تحصیلات می توانند در حرفه خود، در هر جای دنیا، با مراجعه به این منبع نامحدود اطلاعات، پله های ترقی را سریع تر پیموده و در شغل و کسب خود موفق تر باشند. فناوری های اینترنت و شبکه های پیشرفته تازه وارده های تطبیقی کلاس درس هستند؛ توسعه مخابرات و شبکه های اینترنت موجب سهولت ارتباط و تماس بین مدارس جهان گردیده است.

مطالعات اخیر نشان می دهد تأثیر اینترنت بر کلاسهای درس تأثیر مثبتی بوده است. مطالعاتی توسط مرکز فناوری کاربردی ویژه در سال ۱۹۹۶ انجام شد که یافته های آن نشان می دهد، نمرات شاخص مدیریت اطلاعات ارتباطات و آرایه ایده ها برای گروه آزمایش که به اینترنت دسترسی داشته اند، بالاتر از گروه کنترل که به اینترنت دسترسی نداشته اند بوده است و همچنین این مطالعه نشان داده که در گروه آزمایش از رایانه استفاده زیادتری برده و در چهار زمینه از آن استفاده کرده اند: جمع آوری اطلاعات، سازماندهی اطلاعات دریافت شده،

مسئله خاص عصر اطلاعات است. همانند تمامی انواع دیگر اعتیاد، اعتیاد به اینترنت نیز با علایمی همراه است. همچون اضطراب، افسردگی، کج خلقی، بی‌قراری، تفکرات وسواسی و یا خیالبافی راجع به اینترنت. از طرفی، در عین حال که روابط این افراد (به ویژه کودکان و نوجوانان) در جهان مجازی افزایش می‌یابد. در مقابل از دامنه روابط آنان در جهان واقعی کاسته می‌شود. ضمن آنکه، احتمال لطمه دیدن عملکرد آموزش نیز وجود دارد (سامسون و کین^۲، ۲۰۰۵). امروزه روانشناسان حتی مطمئن نیستند که اسم این پدیده را چه بگذارند. برخی از آنها ترجیح می‌دهند به جای واژه «اعتیاد به اینترنت»، از واژه «اعتیاد به کامپیوتر» استفاده کنند. چرا که هستند افراد زیادی که ساعت‌ها با کامپیوتر کار کرده و به آن وابسته‌اند، اما اصلاً، به اینترنت حتی فکر نمی‌کنند (سولر^۳، ۲۰۰۵). حتی بسیاری از روانشناسان در این مسئله تردید دارند که آیا واژه «اعتیاد» برای توصیف زمانی که مردم وقت زیادی را صرف استفاده از اینترنت می‌کنند، واژه مناسبی است. انجمن روان پزشکی آمریکا اعتیاد به اینترنت را یک الگوی استفاده از اینترنت که موجب اختلال عملکردی شده و با حالات ناخوشایند درونی در طول یک دوره ۱ دو ماهه همراه باشد تعریف کرده است و برای تشخیص آن هفت ملاک ارائه کرده است (حداقل سه معیار در طول دو ماه) (۱) تحمل، (۲) علایم ترک، (۳) زمان استفاده از اینترنت بیش از آن چه که فرد در ابتدا قصد دارد به طول انجامد، (۴) تمایل مداوم برای کنترل رفتار، (۵) صرف وقت قابل توجه برای امور مرتبط با اینترنت، (۶) کاهش فعالیت‌های اجتماعی، شغلی

بیانگر این مطلب است که کودکان سن ۷-۲ سال بطور متوسط ۳۴ دقیقه در روز از کامپیوتر استفاده می‌کنند که این زمان با افزایش سن (۵-۲ سالگی ۲۷ دقیقه در روز، ۱۱-۶ سالگی ۴۹ دقیقه در روز و ۱۷-۱۲ سالگی ۶۳ دقیقه در روز) طولانی‌تر می‌شود (شیلدا^۱، ۲۰۰۰).

در یک بررسی که روی ۲۶۷ دانش‌آموز بین ۱۱ تا ۱۸ سال به انجام رسید، مشخص شد نزدیک به ۶۳ درصد از آنها به اینترنت و ۵۳ درصد از آنها به تلفن همراه خود اعتیاد پیدا کرده‌اند و بدون این وسایل زندگی آنها از روال معمول خود خارج می‌شود (کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۸۸). باتوجه به آمار مرکز آمار ایران؛ از مجموع کاربران اینترنت کشور، ۶۹/۸ درصد ۱۵ تا ۲۹ ساله و ۳۱/۸ درصد ۱۰ تا ۱۹ ساله، ۵۰/۴ درصد محصل بوده و ۷۱/۳ درصد از خانوارهای کشور دارای حداقل یک عضو با تلفن همراه بوده‌اند (مرکز آمار ایران، ۱۳۸۷). بنابراین در جهان امروز، فرهنگ رسانه‌ای با برتری رسانه اینترنت و تلفن همراه فراگیرترین و مسلط‌ترین فرهنگ تأثیرگذار در جامعه است. مرکز ثقل این تأثیر روی نسل در حال رشد، یعنی نوجوانان و جوانان است. به عبارتی دیگر، بخش قابل توجهی از زندگی جوانان امروز، به ویژه دانش‌آموزان را ارتباط با اینترنت و تلفن همراه تشکیل می‌دهد. هر چند این ارتباط می‌تواند به رشد مهارت‌های مختلف یادگیری منجر شود. اما در کنار این مهارت‌ها و مزایا، باید در کمین خطرهای پنهان آن نیز بود.

همزمان با دسترسی گسترده افراد به اینترنت، شاهد نوع جدیدی از اعتیاد یعنی «اعتیاد اینترنتی» نیز هستیم که

^۲ . Samson & Keen

^۳ . Suler

^۱ . Shields

(چی و همکاران^۶، ۲۰۰۰). نای و اربرینگ (۲۰۰۰)، نقل از لیم و همکاران، (۲۰۰۴) در مطالعه خویش بدین نتیجه رسیدند که زنها بیش از مردها در دامنه شدید اختلال اعتیاد به اینترنت بوده و بنابراین نسبت به مردها مشکلات بیشتری در استفاده از اینترنت داشتند.

پژوهش ها نشان می دهد که رابطه بین افزایش استفاده از اینترنت و افزایش احساس تنهایی و افسردگی در نوجوانان و جوانان قابل توجه است (ساندرز و همکاران^۷، ۲۰۰۰). پژوهش ها حاکی از آن است که زنان بیشتر افسردگی و مردان بیشتر احساس تنهایی می کنند (جکسون و همکاران^۸، ۲۰۰۱). گونچار و آدامز^۹ (۲۰۰۰) با پژوهش روی کاربران اینترنتی نشان دادند که استفاده بیش از اندازه از اینترنت با افزایش احساس تنهایی و افسردگی و کاهش روابط اجتماعی ارضا کننده (زمان آفلاین) رابطه دارد. بولن و هری^{۱۰} در مطالعه شان در سال ۲۰۰۰، به این نتیجه رسیدند که هر چه جوانان زمان بیشتری را با اینترنت سر کنند، در مقابل از میزان زمانی که صرف محیط اجتماعی واقعی شان خواهند کرد، کاسته خواهد شد. مسأله پژوهش حاضر بررسی رابطه بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به اینترنت و SMS) و وضعیت آموزشی و روانی دانش آموزان می باشد که در این راستا فرضیه های زیر مورد آزمون قرار داده است:

۱- بین استفاده افراطی از اینترنت (اعتیاد به اینترنت) و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

و تفریحی در اثر استفاده از اینترنت، و ۷) تداوم استفاده با وجود آگاهی از آثار منفی آن (پاتریک^۱ و جویس^۲، ۲۰۰۸).

به هر حال، پدیده اعتیاد اینترنتی، همزمان با افزایش دسترسی روزانه مردم به منابع آنلاین شایع تر می شود. وب، اطلاع دهنده، مفید، دارای منابع غنی و سرگرم کننده است. اما برای بسیاری از مردمی که به آن معتادند، این منافع، در حال تبدیل شدن به آسیب ها و نابهنجاری های روانی و رفتاری است (فریز^۳، ۲۰۰۲). از طرفی، افراد در صورت استفاده از اینترنت، نه تنها رفتارهایی متفاوت با الگوهای رایج در جامعه از خود نشان می دهند، بلکه نوع تفکرشان نیز با اکثریت افراد جامعه، متفاوت می شود. این افراد اندیشه های و سواسی راجع به اینترنت دارند، کنترل چندانی بر سواس و انگیزه های اینترنتی شان نداشته و حتی فکر می کنند اینترنت تنها دوست آنهاست. همچنین، این گونه افراد فکر می کنند که اینترنت تنها جایی است که آنها در آن، احساس خوبی نسبت به خود و جهان اطراف دارند (پین نلی^۴، ۲۰۰۲). اندرسون در سال ۱۹۹۷ به مطالعه تأثیر اعتیاد اینترنتی بر دانشجویان پرداخت. وی دریافت که یک سوم این دانشجویان در نتیجه استفاده مفرط از اینترنت، دچار مشکلات تحصیلی شده اند (لیم و همکاران^۵، ۲۰۰۴). اورزاک طی مطالعه ای که به سال ۱۹۹۹ انجام داد، دریافت که افرادی که مستعد اعتیاد اینترنتی هستند، به سادگی خسته و ملول می شوند، تنها، کمرو و خجالتی و دچار افسردگی یا انواع دیگر اعتیاد هستند

۶ . Chebbi and et al

۷ . Sanders and et al

۸ . Jackson et al

۹ . Gonchar and Adams

۱۰ . Bullen and Harre

۱ . Patrick

۲ . Joyce

۳ . Ferris

۴ . Pinnelli

۵ . Lim and at el

استان مازندران تعداد دانش آموزان دوره متوسطه ۱۶۱۵۳ نفر گزارش گردیده که در ۹۲ مدرسه مشغول به تحصیل می باشند. که از این تعداد ۳۷۵ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید.

ابزار جمع آوری اطلاعات در این پژوهش، پرسش نامه های استاندارد اعتیاد به اینترنت، اعتیاد به SMS و احساس تنهایی می باشد. با توجه به ابزار این پژوهش استاندارد شده بوده به همین جهت از اعتبار و روایی لازم برخوردار بوده است. سپس دانش آموزان پرسش نامه را تکمیل نموده و پس از جمع آوری داده های مورد نیاز، این داده ها با استفاده از بسته ی نرم افزاری spss با روش آماری مناسب (آمار توصیفی: نمودار، فراوانی، درصد فراوانی و آمار استنباطی: رگرسیون چند متغیره و ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

همانطور که جدول فراوانی نشان می دهد از مجموع ۳۶۹ نمونه آماری، ۵۰/۴۰ درصد (۱۸۶ نفر) آزمودنی ها به زنان و ۴۹/۶۰ درصد (۱۸۳ نفر) به مردان اختصاص دارد.

۲- بین استفاده افراطی از پیامک (اعتیاد به SMS) و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

۳- بین استفاده افراطی از اینترنت (اعتیاد به اینترنت) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

۴- بین استفاده افراطی از پیامک (اعتیاد به SMS) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

۵- بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به اینترنت) در دانش آموزان دختر و پسر رابطه وجود دارد.

۶- بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به پیامک) در دانش آموزان دختر و پسر رابطه وجود دارد.

۷- بین هر یک از مؤلفه های اعتیاد به SMS و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.

۸- بین هر یک از مؤلفه های اعتیاد به SMS و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

در این مطالعه با توجه به موضوع و اهداف آن، مناسب ترین روش تحقیق، همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانش آموزان دوره دبیرستان های شهر ساری در سال تحصیلی ۸۸-۸۹ تشکیل می دهد که با مراجعه به واحد برنامه ریزی اداره کل آموزش و پرورش

جدول شماره ۱. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی ها به تفکیک جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
زن	۱۸۶	۵۰/۴۰
مرد	۱۸۳	۴۹/۶۰
جمع	۳۶۹	۱۰۰

جدول شماره ۲. تعیین حدود واقعی میانگین نمره اعتیاد به اینترنت و پیامک

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار میانگین	حدود واقعی میانگین
اعتیاد به اینترنت	۳۸/۸۳	۱/۵۰	۰/۸۷	۳۷ تا ۴۱
اعتیاد به پیامک	۴۶/۴۹	۱۱/۳۷	۰/۵۹	۴۵ تا ۴۸

همان طوری که داده های جدول و نمودار فوق نشان می دهد، میانگین واقعی نمره اعتیاد به اینترنت دانش آموزان با ۹۵ درصد اطمینان ($Z = 1/96$) بین دو نمره ۳۷ تا ۴۱ قرار دارد. همچنین میانگین واقعی نمره اعتیاد به پیامک در دانش آموزان با ۹۵ درصد اطمینان ($Z = 1/96$) بین ۴۵ تا ۴۸ قرار گرفت و لذا بر اساس داده های فوق نمره آنهایی که بالاتر از میانگین قرار گرفت بعنوان افراد معتاد به اینترنت و پیامک شناسایی شده و آنهایی که نمرات شان زیر حدود اطمینان میانگین قرار گرفته به عنوان افرادی که دچار اعتیاد به اینترنت و پیامک نیستند شناسایی شدند.

فرضیه اول: بین استفاده افراطی از اینترنت (اعتیاد به اینترنت) و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۳. توزیع میانگین، انحراف معیار نمرات معدل به تفکیک دانش آموزان معتاد و عدم اعتیاد به اینترنت

گروهها	میانگین	انحراف معیار	مقدار t مشاهده شده	درجه آزادی	سطح احتمال	مقدار t بحرانی
معتاد به اینترنت	۱۶/۰۹	۲/۹۵	۱/۰۸	۳۴۵	۰/۰۵	۱/۹۶
عدم اعتیاد به اینترنت	۱۶/۴۲	۲/۳۵				

با مشاهده میانگین گروه های معتاد و عدم اعتیاد به اینترنت (۱۶/۰۹ در مقابل ۱۶/۴۲) این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان نداده است؛ چرا که مقدار t بدست آمده برابر با ۱/۰۸ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ کوچکتر مشاهده شد؛ لذا با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم قضاوت کنیم که بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد.

فرضیه دوم: بین استفاده افراطی از پیامک (اعتیاد به پیامک) و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۴. توزیع میانگین، انحراف معیار نمرات معدل به تفکیک دانش آموزان معتاد و عدم اعتیاد به پیامک

گروهها	میانگین	انحراف معیار	مقدار t مشاهده شده	درجه آزادی	سطح احتمال	مقدار t بحرانی
معتاد به sms	۱۶/۴۸	۲/۷۸	۱/۲۹	۳۴۵	۰/۰۵	۱/۹۶
عدم اعتیاد به sms	۱۶/۱۰	۲/۶۳				

پیامک و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد؛ بنابراین، فرضیه صفر تأیید می شود. به عبارتی پیشرفت تحصیلی هر دو گروه دانش آموزان استفاده کننده افراطی از پیامک و آنهایی که بطور معمولی از پیامک استفاده می کنند، حدوداً یکسان است. فرضیه سوم: بین استفاده افراطی از اینترنت (اعتیاد به اینترنت) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

با مشاهده میانگین گروه های معتاد و عدم اعتیاد به SMS (۱۶/۴۸ در مقابل ۱۶/۱۰) این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان نداده است. چرا که مقدار t بدست آمده برابر با ۱/۲۹ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ کوچکتر مشاهده شد. لذا با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم قضاوت کنیم که بین دو متغیر استفاده افراطی از

جدول شماره ۵. توزیع میانگین، انحراف معیار نمرات احساس تنهایی به تفکیک دانش آموزان معتاد و عدم اعتیاد به اینترنت

گروهها	میانگین	انحراف معیار	مقدار t مشاهده شده	درجه آزادی	سطح احتمال	مقدار t بحرانی
معتاد به اینترنت	۵/۳۸	۲/۸۳	۳/۴۵	۳۴۵	۰/۰۵	۱/۹۶
عدم اعتیاد به اینترنت	۶/۵۰	۳/۱۵				

برابر با ۳/۴۵ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ بزرگتر مشاهده شد لذا با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم قضاوت کنیم که بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و احساس تنهایی رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین فرضیه صفر رد می شود. به

با مشاهده مقدار تفاوت بین میانگین احساس تنهایی دانش آموزانی که بطور افراطی از اینترنت استفاده می کنند و آنهایی که در این کار افراط ندارند (۵/۳۸ در مقابل ۶/۵۰)، این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان داده است؛ چرا که مقدار t بدست آمده

عبارت دیگر آنهایی که بطور افراطی از اینترنت استفاده می کنند، احساس تنهایی بیشتری می کنند.

فرضیه چهارم: بین استفاده افراطی از پیامک (اعتیاد به SMS) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۶. توزیع میانگین، انحراف معیار نمرات احساس تنهایی به تفکیک دانش آموزان معتاد و عدم اعتیاد به پیامک

گروهها	میانگین	انحراف معیار	مقدار t مشاهده شده	درجه آزادی	سطح احتمال	مقدار t بحرانی
معتاد به sms	۵/۴۳	۲/۷۸	۲/۵۷	۳۴۵	۰/۰۵	۱/۹۶
عدم اعتیاد به sms	۶/۲۷	۳/۲۷				

با مشاهده مقدار تفاوت بین میانگین احساس تنهایی دانش آموزانی که بطور افراطی از پیامک استفاده می کنند و آنهایی که در این کار افراط ندارند (۵/۴۳) در مقابل (۶/۲۷)، این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان داده است؛ چرا که مقدار t بدست آمده برابر با ۲/۵۷ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ بزرگتر مشاهده شد لذا با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم قضاوت کنیم که بین دو متغیر استفاده افراطی از پیامک و احساس تنهایی رابطه معنادار وجود دارد. بنابراین فرضیه صفر رد می شود. به عبارتی آنهایی که بطور افراطی از پیامک استفاده می کنند، احساس تنهایی بیشتری می کنند. توضیح اینکه نمره بیشتر بیانگر احساس تنهایی کمتر می باشد.

فرضیه پنجم: بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به اینترنت) در دانش آموزان دختر و پسر رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۷. توزیع میانگین، انحراف معیار نمرات استفاده افراطی از اینترنت تفکیک دانش آموزان دختر و پسر

گروهها	میانگین	انحراف معیار	مقدار t مشاهده شده	درجه آزادی	سطح احتمال	مقدار t بحرانی
دختران	۴۱/۲۷	۱۴/۷۵	۳/۱۲	۳۴۵	۰/۰۵	۱/۹۶
پسران	۳۶/۴۳	۱۵/۰۵				

با مشاهده مقدار تفاوت بین میانگین استفاده افراطی از اینترنت بین دانش آموزان دختر و پسر (۴۱/۲۷) در مقابل (۳۶/۴۳)، این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان داده است چرا که مقدار t بدست آمده برابر با ۳/۱۲ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ بزرگتر مشاهده شد

فرضیه ششم: بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به پیامک) در دانش آموزان دختر و پسر رابطه وجود دارد.

با مشاهده مقدار تفاوت بین میانگین احساس تنهایی دانش آموزانی که بطور افراطی از پیامک استفاده می کنند و آنهایی که در این کار افراط ندارند (۵/۴۳) در مقابل (۶/۲۷)، این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان داده است؛ چرا که مقدار t بدست آمده برابر با ۲/۵۷ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ بزرگتر مشاهده شد لذا با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم قضاوت کنیم که بین دو متغیر استفاده افراطی از پیامک و احساس تنهایی رابطه معنادار وجود دارد. بنابراین فرضیه صفر رد می شود. به عبارتی آنهایی که بطور افراطی از پیامک استفاده می کنند، احساس تنهایی بیشتری می کنند. توضیح اینکه نمره بیشتر بیانگر احساس تنهایی کمتر می باشد.

فرضیه ششم: بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به پیامک) در دانش آموزان دختر و پسر رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۸. توزیع میانگین، انحراف معیار نمرات استفاده افراطی از پیامک به تفکیک دانش آموزان دختر و پسر

مقدار t	سطح احتمال بحرانی	درجه آزادی	مقدار t مشاهده شده	انحراف معیار	میانگین	گروهها
۱/۹۶	۰/۰۵	۳۴۵	۲/۰۲	۱۱/۴۱	۴۷/۶۹	دختران
				۱۱/۲۴	۴۵/۳۰	پسران

مشاهده شد. لذا با ۹۵ درصد اطمینان می توانیم قضاوت کنیم که میزان استفاده افراطی از پیامک در دختران بیشتر از پسران می باشد. بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه تحقیق تأیید می شود.

فرضیه هفتم: بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به sms) و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.

با مشاهده مقدار تفاوت بین میانگین استفاده افراطی از پیامک بین دانش آموزان دختر و پسر (۴۷/۶۹) در مقابل (۴۵/۳۰)، این مقدار تفاوت را آزمون t برای دو گروه مستقل معنادار نشان داده است؛ چرا که مقدار t بدست آمده برابر با ۲/۰۲ از مقدار t بحرانی با درجه آزادی ۳۴۵ در سطح احتمال ۰/۰۵ برابر با ۱/۹۶ بزرگتر

جدول شماره ۹. توزیع ضریب همبستگی پیرسون بین هر یک از مؤلفه های پیامک و اعتیاد به اینترنت

متغیر	حجم نمونه	r م	r ب	سطح احتمال
واکنش هیجانی**	۳۶۹	۰/۲۳۱	۰/۱۲۸	۰/۰۰۰
ادراک استفاده افراطی**	۳۶۹	۰/۲۲۸	۰/۱۲۸	۰/۰۰۰
حفظ روابط**	۳۶۹	۰/۲۲۷	۰/۱۲۸	۰/۰۰۰

** سطح احتمال ۰/۰۱

مشاهده شده معنادار می باشد و می توانیم بپذیریم که بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به sms) و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.

فرضیه هشتم: بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به sms) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

با مشاهده این که، بین هر سه مؤلفه پیامک (واکنش هیجانی، درک استفاده افراطی و حفظ روابط) با استفاده افراطی از اینترنت به ترتیب ۰/۲۳۱، ۰/۲۲۸ و ۰/۲۲۷ رابطه وجود دارد و با توجه به اینکه سطح احتمال در هر سه مورد برابر با ۰/۰۰۰ کمتر از ۰/۰۱ شد؛ لذا رابطه

جدول شماره ۱۰. بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به sms) و احساس تنهایی

متغیر	حجم نمونه	ف ^۲ م	ف ^۲ ب	سطح احتمال
واکنش هیجانی**	۳۶۹	۰/۱۳۶	۰/۱۲۸	۰/۰۰۹
ادراک استفاده افراطی*	۳۶۹	۰/۱۰۷	۰/۰۹۸	۰/۰۳۹
حفظ روابط**	۳۶۹	۰/۱۴۵	۰/۱۲۸	۰/۰۰۵
* سطح احتمال	۰/۰۵	** سطح احتمال	۰/۰۱	

با مشاهده این که، بین هر سه مؤلفه پیامک (واکنش هیجانی، درک استفاده افراطی و حفظ روابط) با احساس تنهایی به ترتیب ۰/۱۳۶، ۰/۱۰۷ و ۰/۱۴۵ رابطه وجود دارد و با توجه به اینکه سطح احتمال در هر سه مورد برابر با ۰/۰۰۹، ۰/۰۳۹ و ۰/۰۰۵ به ترتیب کمتر از ۰/۰۱، ۰/۰۵، ۰/۰۱ شده؛ لذا رابطه ی مشاهده شده معنادار می باشد و می توانیم بپذیریم که بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به sms) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پیشرفت تحصیلی هر دو گروه دانش آموزان استفاده کننده افراطی از اینترنت و آنهایی که بطور معمولی از اینترنت استفاده می کنند، حدوداً یکسان است. و این با یافته های یونگ (۱۹۹۶)، دوران (۲۰۰۳)، لیم و همکاران (۲۰۰۴)، مغایرت دارد. در این مورد علت مسایل فرهنگی و خانوادگی را نباید از نظر دور داشت. چون در مدارس توجه به امور دانش آموزان و فعالیت آنان و تأکید و رقابت مدارس بر نمرات و پی گیری های مداوم اولیاء و مربیان، چیزی است که در ایران

مشهود بوده و به خصوص اینکه دانش آموزان و خانواده ها، تأکید زیاد بر روی زمان امتحانات و شب امتحان دارند. نتایج نشان داد که پیشرفت تحصیلی هر دو گروه دانش آموزان استفاده کننده افراطی از پیامک و آنهایی که بطور معمولی از پیامک استفاده می کنند، حدوداً یکسان است. آنهایی که بطور افراطی از اینترنت استفاده می کنند، احساس تنهایی بیشتری می کنند. این یافته همسو و هم جهت با نظرات و یافته های چبی و همکاران (۲۰۰۰)؛ و همچنین ساندرز و همکاران (۲۰۰۰)؛ گونچار و آدامز (۲۰۰۰) و جکسون و همکاران (۲۰۰۱) - فقط در مردان- و قاسم زاده (۱۳۸۵) و مشایخ (۱۳۸۲)- فقط در دختران- می باشد. آنهایی که بطور افراطی از پیامک استفاده می کنند، احساس تنهایی بیشتری می کنند. یافته های تحقیق حاضر، یافته های زکریایی (۱۳۸۱)، شایق (۱۳۸۸) را که استفاده افراطی پسران را تأیید کرده بودند و همچنین نظر قاسم زاده (۱۳۸۵) که بین تعداد دختران و پسران تفاوتی ندیده اند، را رد می کند. این یافته، نتیجه پژوهش آورده شده در مباحث سلگی (۱۳۸۷) را تأیید می کند. و این نشان از آن دارد که دختران از لحاظ استفاده

تهران. مجله علمی پژوهشی اصول بهداشت روانی، تابستان، سال یازدهم، شماره ۲ پیاپی ۴۲.
- فرشباف، ساحل. (۱۳۸۸). *اعتیاد اینترنتی، علل و انگیزه ها*. تهران: مرکز تحقیقات و مطالعات رسانه ای همشهری.

- قاسم زاده، لیلی. (۱۳۸۵). *احساس تنهایی، عزت نفس و مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان مبتلا و غیر مبتلا به استفاده آسیب شناختی از اینترنت (PIU)*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده. دانشگاه تربیت معلم تهران.

- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. (۱۳۸۸). *اعتیاد به تکنولوژی اثر بد روی تحصیلات جوانان دارد*. نشریه شاپرک. نسخه شماره ۱۸۴۰. یکشنبه ۲۹ آذر

- لاودن، کنت سی. لاودن، جین پی. (۱۳۸۵). *فن آوری اطلاعات*. ترجمه حمید محسنی؛ تهران: کتابدار.

- مرکز آمار ایران. (۱۳۸۷). *چکیده یافته های طرح آمارگیری از کاربران اینترنت*. موجود در سایت www.amar.org.ir

- مشایخ، مریم. (۱۳۸۲). *بررسی رابطه احساس تنهایی با نوع استفاده از اینترنت در گروهی از دانش آموزان دبیرستانی*. تهران: نشریه تازه های علوم شناختی، سال ۵، شماره ۱.

- Bullen, Pat and Harré, Niki (2000), *The Internet: Its Effects on Fatety and Behavior Implications for Adolescents*, Department of Psychology, University of Auckland, November

افراطی در اینترنت و پیامک، نسبت به پسران جلوتر بوده، پس روابط دیگر به دست آمده در این پژوهش هم باید در آنها بیشتر باشد. بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به SMS) و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد. که مطابق با یافته های بولن و هری (۲۰۰۰) و جوادی (۱۳۸۳) بوده و نظرات آنها را تأیید می کند. بین هر یک از مؤلفه های پیامک (اعتیاد به SMS) و احساس تنهایی رابطه وجود دارد.

منابع

- جوادی، علی محمد. (۱۳۸۳). *بررسی میزان و نوع استفاده از اینترنت و تأثیر آن بر ارزشهای خانواده در بین دانش آموزان دبیرستانی ناحیه ۳ مشهد در سال تحصیلی ۸۲-۸۳*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه فردوسی مشهد.

- زکریایی، لیلا. (۱۳۸۱). *بررسی میزان و چگونگی استفاده از اینترنت توسط دانشجویان دانشگاههای دولتی شهر تهران به تفکیک جنسیت، دوره تحصیلی و دانشگاه در سال تحصیلی ۸۰-۸۱*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده. دانشگاه تربیت معلم تهران.

- سلگی، سهیلا. (۱۳۸۷). *نقش موبایل در*

ارتباطات اجتماعی. جزوه ضمن خدمت، تهران:

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

- شایق، سمیه. (۱۳۸۸). *بررسی اعتیاد به اینترنت و رابطه ی آن با ویژگی های شخصیتی در نوجوانان*

- Duran, Maria Garcia (2003), *Internet Addiction Disorder*, All Psych Journal, 14 December
- Ferris, R., Jennifer (2002), *Internet Addiction Disorder: Causes, Symptoms, and Consequences*, Psychology Virginia Tech, jferris@vt.edu.
- Gonchar, N., & Adams, J.R. (2000). *Living in cyberspace: Recognising the importance of the virtual world in social work assessments*. Journal of Social Work Education.
- Jackson, L.A., Ervin, K.S., Gardner, P.D., & Schmitt, N. (2001). *Gender and the internet: Women communicating and men searching*. Sex Roles
- Lim, Jin-Sook and et al. (2004), *A Learning System for Internet Addiction Prevention*, *Proceedings of the IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT'04)*.
- Patrick F, Joyce J. (2008). *Internet addiction: Recognition and intervention*. J. Psychiatr Nurs
- Chebbi, Prasanna and et al. (2000), *Some Observations On Internet Addiction Disorder Research*, *Graduate Studies Program in Computer Information Systems Southern University at New Orleans*, New Orleans, LA 70126, USA, Journal of Information Systems Education Volume 11(4-3)
- Pinnelli, Stefania (2002), *Internet Addiction Disorder and Identity on line: the Educational Relationship*, Faculty of Teaching Science, University of Lecce, Italy
- Samson, Jeri&Keen, Beth(2005), *Internet Addiction*, Webmaster@notmykid.org
- Sanders, Ch.E., Tiffany, M., Field, M.D., & Kaplan, M. (2000). *The relationship of internet use to depression and social isolation among adolescents*. Adolescence
- Shields M.K, Beharman R.E. (2000). *Children and computer technology: Analysis and recommendations. The future of children and computer technology*. Vol: 10. No: 2. Fall/winter.P:4-30.
- Suler, John (2005), *Computer and Cyberspace Addiction*, Pioneer Development Resources, Inc. www.selfhelpmaganize.com
- Young, K.S. (1996). *Addictive use of the internet: A case that breaks the stereotype*. Psychological Reports.

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 1, No. 3, autumn 2010, No 3

Relationship between the use of extreme from technology (Internet and SMS Addiction) and educational and psychological state high school students

Hassanzadeh. Ramazan*¹, Salehi. Mohammad², Rezaei Kiyasari. Alireza³

1)Faculty member of Islamic Azad University. Sari Branch

2)Faculty member of Islamic Azad University. Neka Branch

3)M.A Degree Instructional Technology Field. IAU Sari Branch

* Corresponding author: rhassanzadehd@yahoo.com

Abstract

Objective of this study was evaluate the relationship between extreme use of this technology and educational and psychological state in high school boys and girls of Sari are two topics that mobile Internet and text messaging function and level the scores and loneliness, students consider and review were is. In this study the research method used is correlation. All the statistical community secondary school students of Mazandaran province in 1388 to 16,153 the number of people gave up. The sample of 375 people through the Morgan table high school students way cluster - were selected randomly for data collection and library studies and the standard questionnaire used. Three students to the Internet addiction scale test, loneliness, and responded to text messages. Results showed that: Variable between two extreme Internet use and academic achievement is no meaningful relationship. Between two variables and extreme use of text messaging and there is no significant relationship between academic achievement. But between two variables using the Internet and extreme loneliness was a significant relationship, in other words an extremist who fully use the Internet, they are lonelier. Two variables for extreme use of SMS and loneliness, also was a significant relationship; in those fully extreme use of SMS to more loneliness. Extreme levels of Internet use in girls than boys are. And the extreme levels of SMS use in girls than boys are. Between each SMS component (emotional response, perception extreme use, maintaining relationships) and addiction to the Internet connection exists. And between each SMS component (addiction to sms) and loneliness, the relationship exists.

Keywords: Internet addiction, Loneliness, Academic achievement, SMS Addiction.